

SAĞLIKTA ŞİDDET

2023

İÇİNDEKİLER

• YÖNETİCİ ÖZETİ	3
• SAĞLIKTA ŞİDDET NEDİR?	5
• NEDENLERİ	6
• ŞİDDETİ ARTIRAN FAKTÖRLER	8
• ŞİDDET UYGULAYANLAR	10
• TÜRKİYE'DE DURUM	11
• 2023' DE TÜRKİYE'DE DURUM	13

YÖNETİCİ ÖZETİ

Sağlıkta şiddet 2023 yılında en önemli problemlerimizden birisidir. Özellikle hekimlere ve hemşirelere yönelik şiddet olguları hem onların yaşam güvenliğini tehdit etmekte hem de çok zor olan çalışma koşullarında motivasyonlarını çok olumsuz etkilemektedir. Özellikle hekimlerin hedef tahtası haline getirilmiş olma probleminin çözülmemiş olması da yeni yılda çözülmesi gereken temel sorunların başında gelmektedir. İMDAT olarak yaptığımız medya analizi taramasında son 1 yıl içerisinde olgu sayısının 2022'ye göre %83,54 oranında artmış olması çok ürkütücüdür. Yaşanmış 457 olgunun ağırlıklı olarak hasta yakınlarından gelmiş olması ve hekim ile hemşireleri hedef alması konunun ciddiyetinin bir göstergesidir.

2021 190 VAKA

2022 249 VAKA

2023 457 VAKA

2023 yılında medyaya yansıyan 457 vaka tespit edilmiştir. Buna göre en çok hemşireler hemen sonra hekimler toplam %84,2'si bu iki gruba yönelik yapılmıştır. Diğer geri kalan %15,8'i ise diğer sağlık personelidir. Şiddet uygulayanlardan her 5 kişiden 3 ü hasta yakınıdır (%60,4).

Uygulanan şiddet olgularının her 4 olgunun 3'ü sözel başlayıp fiziksel şiddet olarak devam etmiştir. Olguların %85,7'si darp etme şeklinde gerçekleşmiştir korkutucu olan ateşli silah ya da bıçak gibi alet kullanmanın yükselmiş olması ve %14,3'e çıkmış olmasıdır. Her 5 olgunun 1'inde ise adli sürecin başlatılmadığı gözlenmektedir.

PROF. DR. OĞUZ POLAT

SAĞLIKTA ŞİDDET NEDİR ?

Dünya da ve ülkemizde son yıllarda artarak devam eden şiddet olayları, toplumsal ve sosyal olarak büyük sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Şiddet toplumu her kesiminde ve işyerlerinde görülme sıklığı artan bir halk sağlığı sorunudur.

Çalışma ortamları kıyaslandığında bazı sektörlerin ve mesleklerin şiddet olaylarına daha fazla riskli olduğu görülmektedir. Sağlık kuruluşları yapılan işin gereği, çevresel faktörler, örgütün ve faillerin özelliği bakımından şiddet olaylarını tetikleyen işyerlerinin arasında yer almaktadır. Sağlık kuruluşlarının alkol ve madde bağımlıları, akıl hastaları, suçlular gibi şiddete yatkın kişilere hizmet verme yükümlülüğünde bulunmaları işyeri şiddeti açısından yüksek riskli sektörler arasında yer almaktadır.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin en genel anlamı ile; sağlık kamu kurumlarında hasta veya hasta yakınları gibi tamamen sağlık sisteminin dışındaki kişiler tarafından gerçekleştirilen fiziksel veya fiziksel olmayan kurumun, hastaların ve çalışanların olumsuz olarak etkilenmesine neden olan davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir.

Kamu ve özel sağlık işletmelerinde hasta/hasta yakınları, diğer sağlık çalışanları ve herhangi bir birey ile sağlık çalışanları arasında meydana gelen ve taraflar açısından risk oluşturan, tehdit davranışı, sözel tehdit, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıların herhangi birinden oluşan durum sağlık çalışanlarına şiddet olarak tanımlanabilmektedir (Akca vd., 2014).

NEDENLERİ

Sağlık sektöründe çalışanlarına yönelik şiddetin son zamanlarda sıkça karşılaşılmaması nedeni ile gündemdeki yerini korumaktadır. Ülkemizdeki sağlık da şiddet ile ilgili tam ve güvenilir veri bulunmamasından kaynaklı çözüm önerileri, nedenleri, boyutları belirlenemese de, son zamanlarda konu hakkında yapılan birçok araştırma bulunmaktadır.

- Sağlık da yaşanan şiddet vakalarının pek çok nedenleri vardır. Bu nedenlerin bazıları; sağlık hizmetinden yararlanmak tüm vatandaşların hakkı olmasına rağmen eşitsizliklerin yaşanılması, eğitim düzeyini düşük olması, psikolojik rahatsızlıklar, kurallara uymama, iletişim problemleri, yanlış anlamalar, kalabalık ve gürültülü bekleme salonları, hasta ve hasta yakınlarının en acil kendilerinin olduğunu düşünmeleri, personel yetersizliği, kişisel sorunlar gelmektedir.
- Sağlıkta şiddetin sebeplerinden bir diğeri ise sağlıkta dönüşüm programına tam olarak altyapı hazırlıkları tamamlanmadan randevulu sisteme geçilmesi, gündüz polikliniklerdeki iş yükünü ciddi derecede hafifletmiş olmasına rağmen hekim ve sağlık çalışanı sayısında ciddi bir şekilde artırmaması nedeni ile gündüz poliklinik hizmetinden yeterince yararlanamayanlar acil servislere akın etmeye başlamıştır.

SAĞLIKTA ŞİDDETİN NEDENLERİ:

- Sağlık da dönüşüm programı
- Sağlık çalışanlarının popülist politikalar ile hedef haline getirilmesi
- Halkın eğitim düzeyinin düşük olması
- Medyada sağlık çalışanlarına yönelik olumsuz haberlerin yapılara hedef haline getirilmesi
- Sağlık çalışanlarının bazılarının iletişim yeteneklerinin düşük olması
- Sağlık kuruluşlarının fiziki mekanlarının ve tecrübeli personelin yetersiz kalması
- Sağlık çalışanlarının aşırı iş yükü ve tükenmişlik ile karşı karşıya kalması, iş doyumunun yetersiz olması
- Sağlık da şiddetin önleyici yasal düzenlemelerin caydırıcı olmaması

ŞİDDETİ ARTIRAN FAKTÖRLER

- Hastanede 24 saat kesintisiz hastalara yönelik hizmetin sürdürülmesi ve personelin yıpranması ,
- Stresli hasta ve hasta yakınlarının çok tepkisel olmaları ve bunu şiddet davranışlarıyla yansıtmaları ,
- Stresle başa çıkma yöntemleri ve şiddetle başa çıkma konusunda eğitilmiş personelin az olması,
- Personelle yönelik hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması
- Aşırı artan hasta sayısına bağlı olarak hastaların bekleme süresinin artması,
- Bazı uzmanlık dallarından doktor ve ekipmanın kurumda bulunmaması,
- Güvenlik elemanı ve korumaların yeterli sayıda olmaması ve özellikle belli birimlerde(yoğun bakım ünitesi, acil, ameliyathane vb.) güvenlik çalışanlarının az olması
- Sağlıkta şiddete karşı caydırıcı cezaların bulunmaması,
- Hastaların sağlık sisteminde müşteri- tüketici gibi değerlendirilmesi ve benimsenmesi sonucunda; hasta ve sağlık çalışanların karşı karşıya geldiği olayların olması,
- Hasta yoğunluğu bu yoğunluğa hizmet eden personel(doktor,hemşire,ebe vb.) yetersizliği,

- Çevresel ortamın yetersiz olması; koridor ve bekleme alanlarının az ışıklandırılması, güvenlik kameralarının yetersizliği, ortam havalandırılmalarının yapılmaması,
- Hastane personeli ve hasta yakınlarının ortak alan kullanması (kantin, otopark, lavabo ve benzeri yerlerin olması) ,
- Hastanelerde verilen hizmet için yeterli bilgi ve prosedürlerin anlatılmaması,
- Hasta danışma personellerinin az olması,
- Hastane içi yönlendirme için gerekli uyarıların az olması
- Yönetmelik gereği öncelik tanınan hastalar hakkında bilgi verilmemesi(65 yaş ve üstü hastalar, şehit ve gazinin birinci dereceden yakınları, hamile, yenidoğan ve benzeri maddeler),
- Acil serviste triyaj yapılırken hastaya öncelik durumunun açıklanmaması gibi durumlar,
- Medyanın sağlık çalışanlarıyla ilgili şiddet içeren ve yanlış haber yapmasıdır. Örneğin; komplikasyon sonucu gerçekleşen bir ölümün detaylı araştırması yapılmadan medyada sağlık çalışanını suçlayıcı haber olarak halka sunulması gibi durumların yaşanmasıdır.

ŞİDDET UYGULAYANLAR

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti uygulayan tarafların kim olduğuna göre 7 farklı türde genel olarak değerlendirmek mümkündür. Bunlar:

Sağlık çalışanları – sağlık çalışanları

Sağlık çalışanları – hasta/hasta yakınları

Sağlık çalışanları –üçüncü şahıslar

Sağlık çalışanları – hasta/hasta yakınları

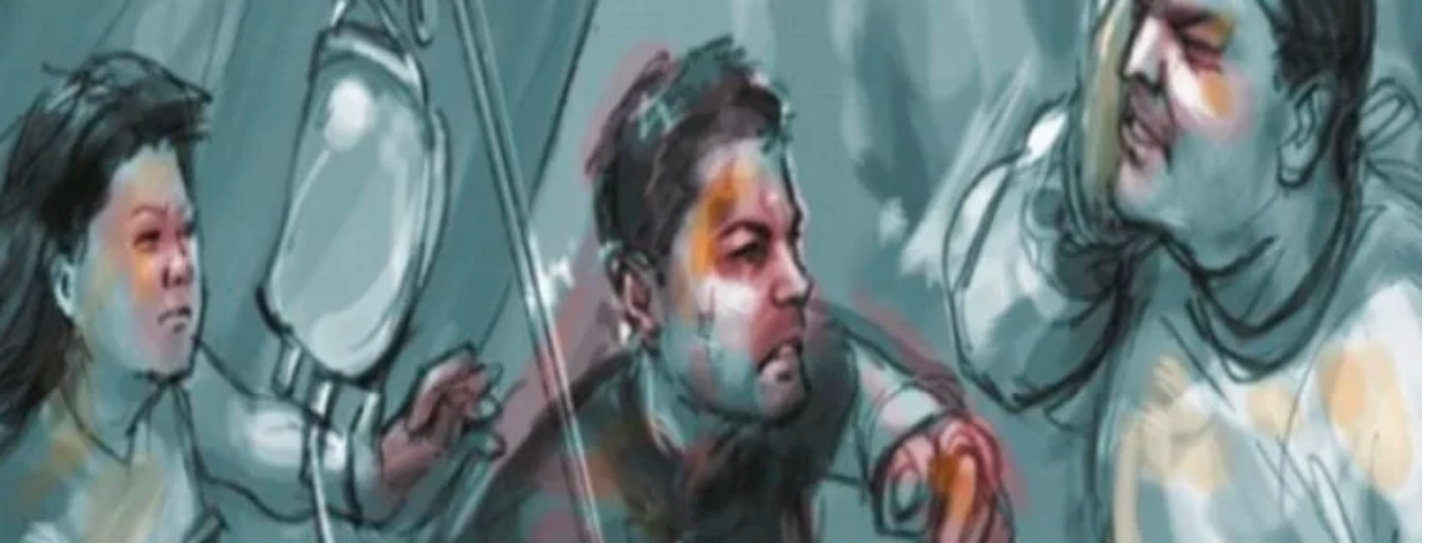
Üçüncü şahıslar – Hasta/hasta yakınları –
hasta/hasta yakınları

Üçüncü şahıslar – üçüncü şahıslar

Hasta/hasta yakınları – üçüncü şahıslar

TÜRKİYE'DE DURUM

Ülkemizde sağlık çalışanlarına yönelik birçok araştırmalar bulunmaktadır. Son yıllarda sağlıkta şiddet olayları artmakta ve bu durum sağlık çalışanlarının hayatını kaybetmesine kadar uzanmaktadır.

2022 Yılı'nda 249 şiddet olayı yaşanmıştır.

- 2022 yılında yaşanan şiddet olaylarına bakıldığında, olayların bir önceki yıla göre arttığı görülmektedir.
- 2022 yılında toplamda 249 şiddet olayı yaşanırken 2021 yılında bu rakam 190 idi.

Sayılarla Sağlıkta Şiddet

- 2022 yılı boyunca yaşanan 494 saldırının neden olduğu 249 Şiddet vakasında 422 sağlık alışanı Şiddet kurbanı oldu. 1 doktor ve 1 güvenlik görevlisi ise görevi başında hayatını kaybetmiştir.
- Şiddet olaylarının 210'una hasta ve hasta yakınları neden olurken, 35'ine kendini bilmez kişiler sebebiyet verdi. 4 olaya ise idareciler neden olmuştur.
- 249 Şiddet olayının 216'sı hem sözlü hem fiili, 32'si sözlü, 1'i mobbing şeklinde cereyan etti.
- Mağdurlara branş bazlı baktığımızda ise yıl boyunca en çok Şiddete maruz kalanların doktor ve hemşireler olduğunu görüyoruz.
- Yaşanan Şiddet olaylarında 2 sağlık çalışanı hayatını kaybetti. 149 doktor, 76 hemşire, 76 güvenlik görevlisi, 58 acil sağlık hizmetleri çalışanı, 3 eczacı ve 60 diğer sağlık çalışanı olmak üzere toplamda 422 sağlık çalışanı mağdur oldu.

2023 YILINDA SAĞLIKTA ŞİDDET

Şiddet Türkiye'nin hep gündeminde olan bir sorun. Sağlıkta şiddet günden güne artış göstererek bir halk sağlığı sorunu haline gelmektedir. Kamu kurumlarının veri paylaşımında kısıtlı olması genel durumu görmeyi engellemektedir. 16 Aralık 2023 tarihinde dernek başkanımız Prof. Dr. Oğuz POLAT ve dernek üyelerinin katılım sağlamış olduğu Hekim Birliği Sendikası'nın Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Çalıştay'ında bulunan 39 hekimin sağlıkta şiddete yönelik artıştan ve bunun yansıtılmamasından çokça bahsetmiştir. Bu nedenle İMDAT olarak Türkiye'de sağlık çalışanlarına yönelik uygulanan şiddetin 2023 yılındaki sıklığının ortaya koymayı amaçladık ve bu kapsamda bu araştırmayı gerçekleştirdik.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

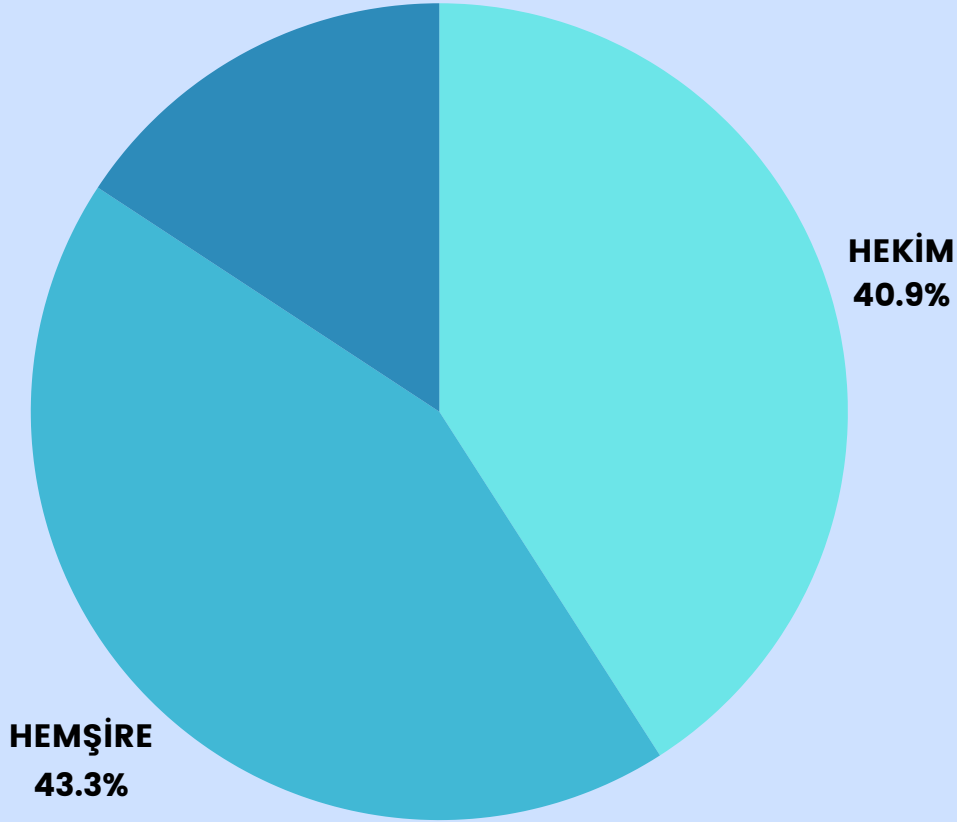
- Veriler İMDAT Derneği tarafından haber incelemesi yapılarak elde edilmiştir. Haberler 1 Ocak-20 Aralık 2023 tarihleri arasını kapsamaktadır.
- Bu haberler; AHaber, BeyazGazete, Bianet.org, Birgün.net, Bundle, CNNTürk, Google News, HaberGlobal, Haberler.com, Habertürk, Haber7, Hürriyet, Milliyet, Mynet, NTV, oda4tv, Sabah, Sözcü, Star, Sputnik, TRTHaber, TimeTürk dijital platformlarından elde edilmiştir.

Haberler, şiddete maruz kalan kişi (hekim, hemşire, diğer sağlık personeli), şiddeti kimin uyguladığı, (Sağlık çalışanı, hasta, hasta yakını ve 3. şahıs), şiddetin türü ve şekli, adli süreç, mağdurun ve failin son durumunu içerecek şekilde analiz edildi.

457

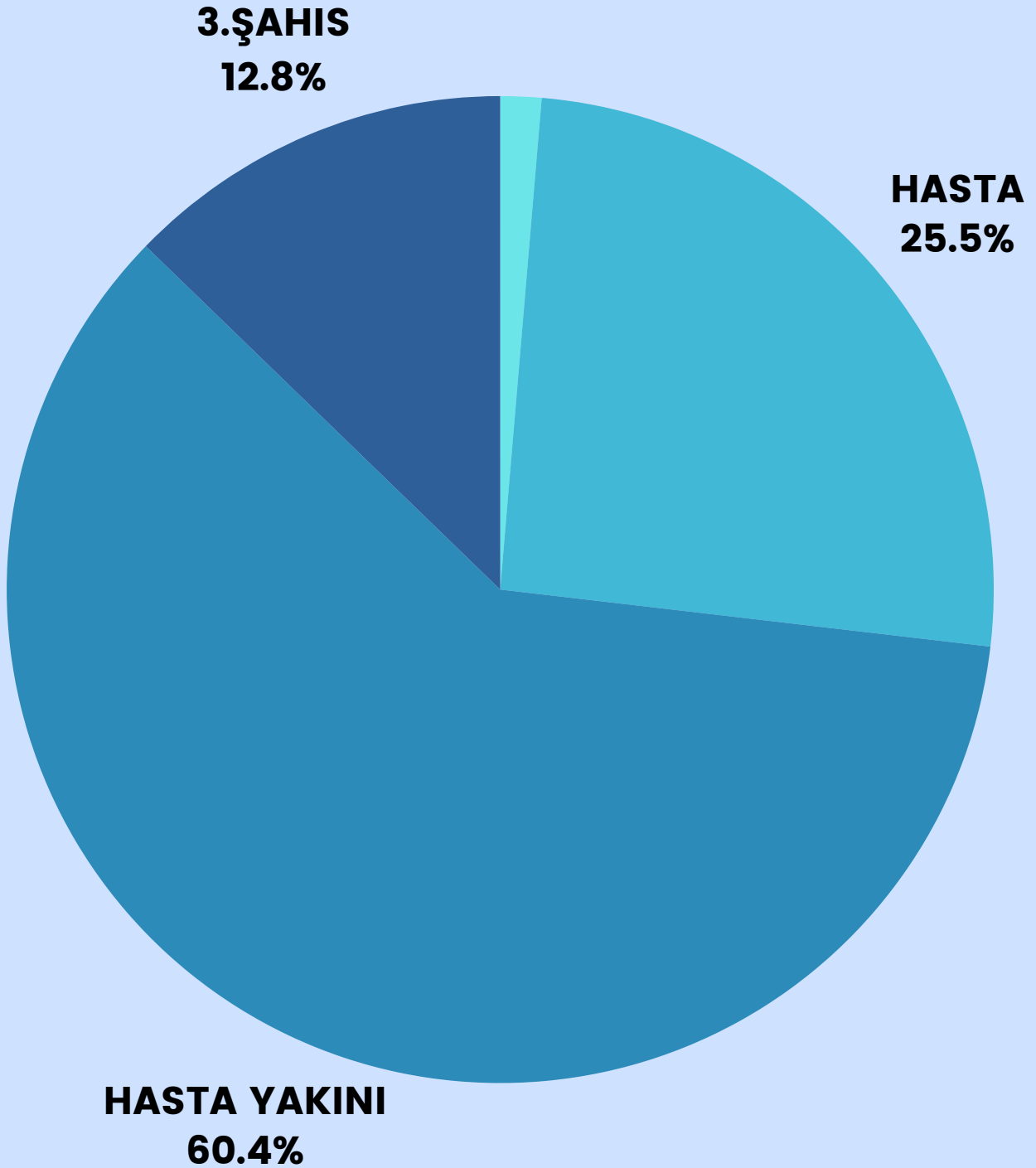
Türkiye' de 1 Ocak- 20 Aralık 2023 tarihleri arasında 457 sağlıkta şiddet vakası tespit edilmiştir.

DİĞER SAĞLIK PERSONELİ
15.8%

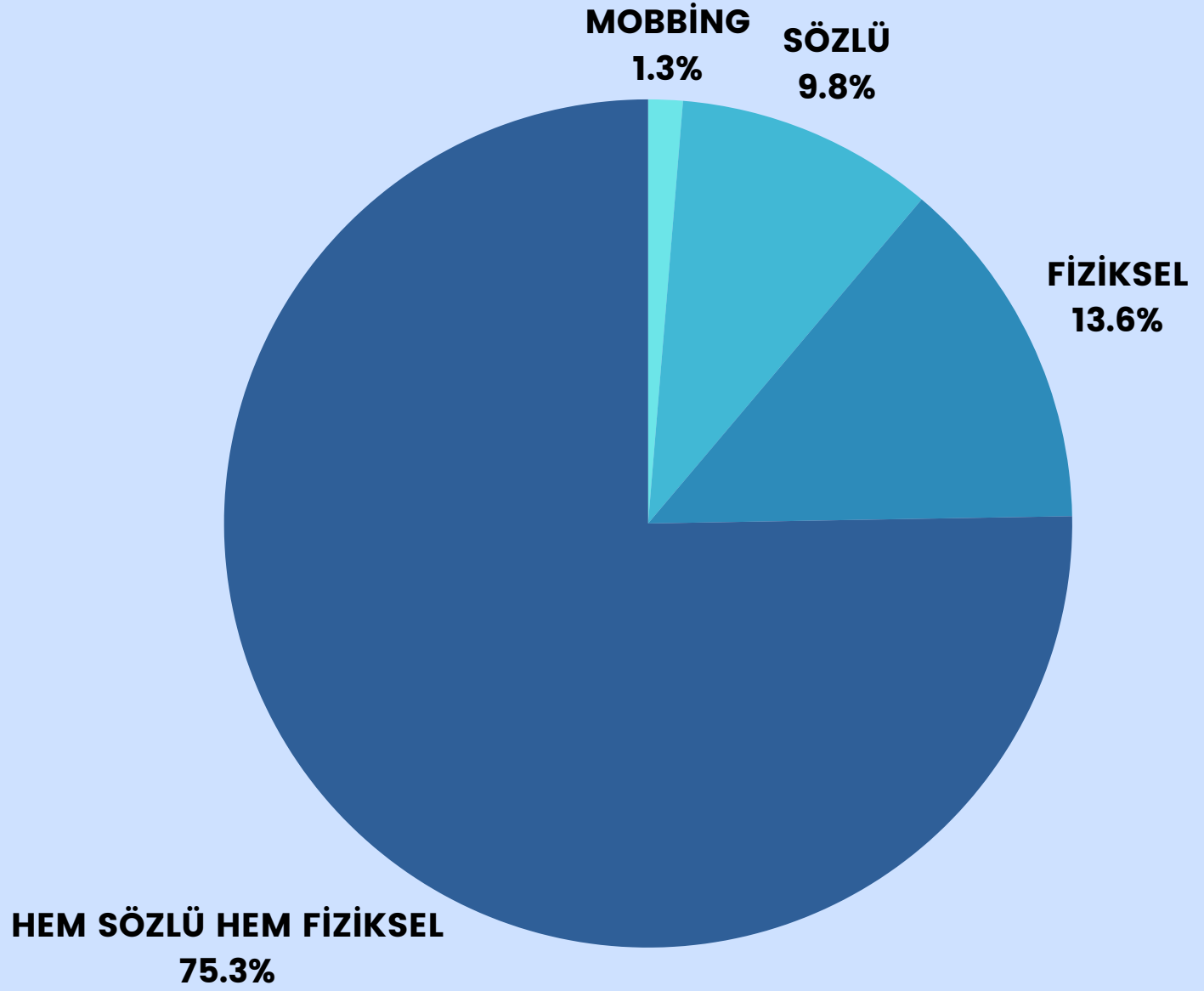

Analiz sonuçlarına göre %43,3 hemşireler, %40,9 hekimler, %15,8 diğer sağlık personeli görev başında şiddete maruz kalmıştır.

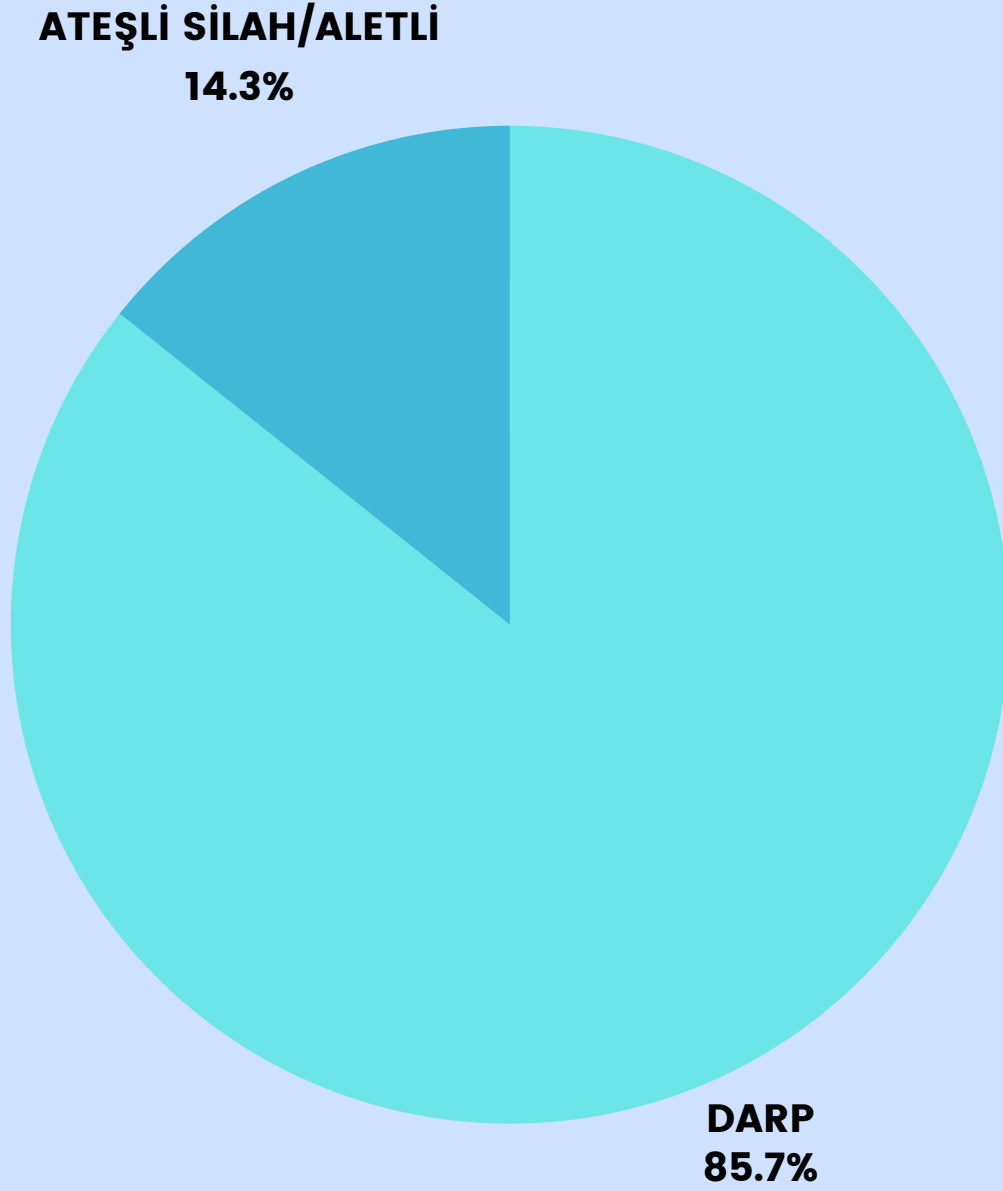
%60.4'Ü HASTA YAKINI TARAFINDAN ŞİDDETE MARUZ KALDI

%75,3'Ü HEM SÖZLÜ HEM FİZİKSEL ŞİDDETE MARUZ KALDI

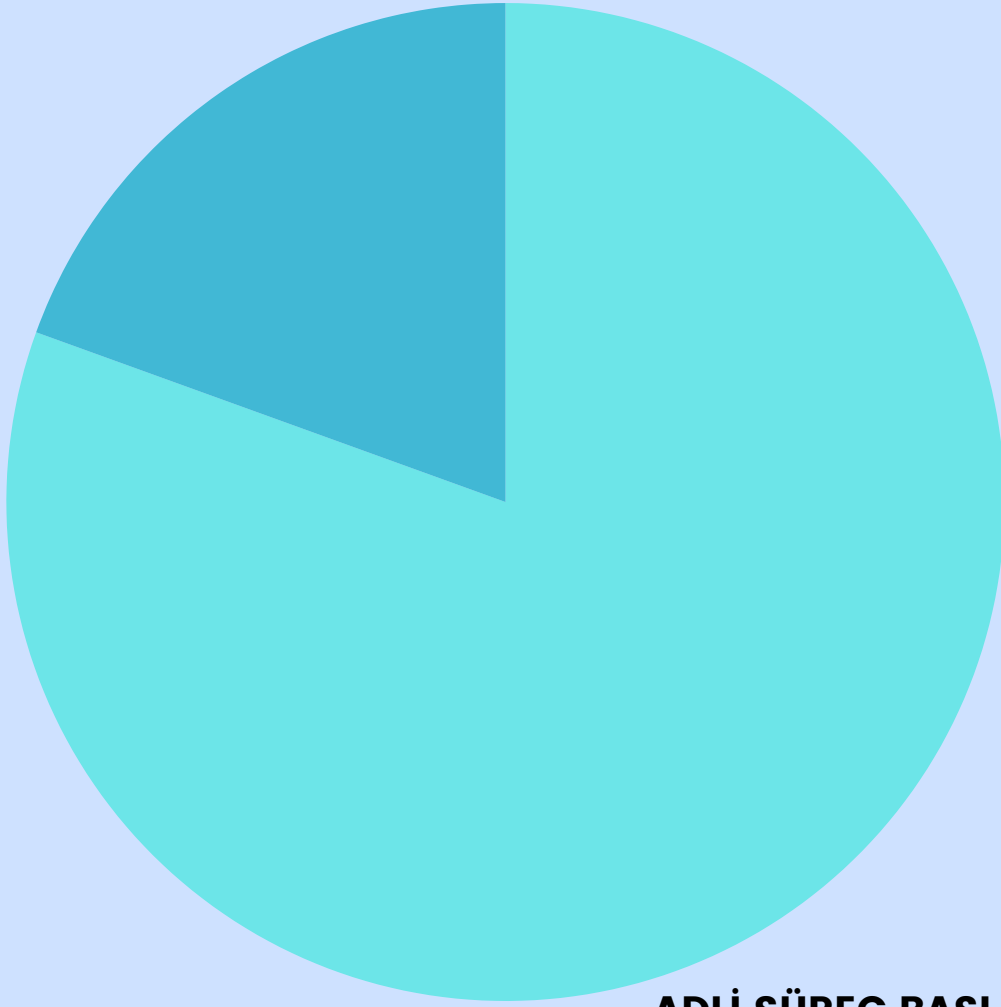

%85,7'Sİ DARP EDİLDİ

%80,5 ADLİ SÜREÇ BAŞLATILDI

ADLİ SÜREÇ BAŞLATILMADI
19.5%

ADLİ SÜREÇ BAŞLATILDI
80.5%

İLETİŞİM BİLGİLERİ

0(216) 337 00 51

infoimdat@gmail.com

www.imdat.org

imdatdernek